

О.І. Линник, канд. екон. наук, доц. (НТУ «ХПИ», Харків)
К.Ю. Калюжна, магістрант (НТУ «ХПИ», Харків)

АНАЛІЗ МЕТОДОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКУ ПРИБУТКУ ЗА П(С)БО ТА МСФЗ

Одним із завдань бухгалтерського обліку, окрім забезпечення збереження майна власника та надання інформації для управління підприємством, є визначення прибутків або збитків, тобто, фінансових результатів за певний період. Методологічні основи формування в бухгалтерському обліку інформації про складові фінансових результатів і їх розкриття у фінансовій звітності визначаються відповідними П(С)БО. Глобальні зміни у світовій економіці виявилися визначальним фактором розробки та впровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), які мають рекомендаційний характер при розробці та впровадженні національних.

Методологічні основи обліку доходів і відображення їх у звітності визначаються МСФЗ 15 «Виручка за договорами з клієнтами» і П(С)БО 15 "Дохід". Порівняння основних положень зазначених стандартів свідчить про наявність багатьох спільних моментів. Це, насамперед, стосується критеріїв визнання доходу, класифікації доходів за видами діяльності, оцінки доходів, порядку відображення у звітності тощо. Разом із тим, між цими стандартами існують відмінності, відображені в табл.1.1.

Витрати включають у себе затрати і збитки, які виникають у процесі основної діяльності організації. До таких затрат належать затрати на виробництво продукції (робіт, послуг), амортизація і т.п. В обліковій практиці України використовується П(С)БО 16 «Витрати», в якому надано визначення витрат, які відповідають визначенню у МСФЗ.

Особливу увагу необхідно приділити «Звітові про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід)», котрий відображає визначення фінансового результату за НП(С)БО 1 і МСФЗ 1.

Проводячи аналіз форми 2, треба зазначити, що перший розділ звіту про фінансові результати відповідає всім вимогам МСБО. В структурі Звіту про прибутки та збитки виділені статті, які дають змогу визначити фінансовий результат від операційної та іншої діяльності (фінансової та інвестиційної). Така класифікація доходів і витрат має дуже важливе значення для оцінки діяльності підприємства.

Таблиця 1

Національний та міжнародний стандарт з обліку доходів

Ознаки	П(С)БО 15 «Дохід»	МСФЗ 15 «Виручка за договорами з клієнтами»
Поняття доходу (виручки)	Не розглядається	Дохід, який виникає в ході звичайної діяльності
Не визнаються доходами (виручкою)	Суми податків і обов'язкових платежів, суми надходжень за договором комісії, агентським та аналогічним договором на користь комітента	Не буде визначатися в відношенні продукції, яка, як очікується, буде повернена
Оцінка доходу (виручки)	Відображається в сумі справедливої вартості активів, які отримані або підлягають отриманню	Оцінюється за справедливою вартістю отриманої компенсації або компенсації, яка має бути отримана
Класифікація доходів (виручки)	Класифікуються за такими групами: а) дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); б) інші операційні доходи; в) фінансові доходи; г) інші доходи;	Виручка по договорам з покупцями

Дані порівняння міжнародних і національних положень з обліку доходів, витрат та фінансового результату і відображення їх у звітності дають змогу зробити висновок, що в МСФЗ більш конкретизовано ряд положень, але й національний стандарт містить моменти, які, зокрема, зумовлені національними особливостями бухгалтерського обліку.

В свою чергу, звітність, сформована за МСФЗ, володіє високою інформативністю. Використання МСФЗ дає змогу компаніям, зокрема українським, які мають інтереси на міжнародному ринку, надати потенційним та наявним інвесторам, кредиторам та іншим зацікавленим сторонам прозору інформацію про свою діяльність, особливо це стосується інформації щодо фінансових результатів.